

Onun filmoqrafiyası hələlik elə də zəngin deyil, amma azdan-çoxdan yaratdıqları gələcəyin tanınan kinorejissoru olacağına zəmanət verir. Söhbət “Azərbaycanelefilm” Yaradıcılıq Birliyində çalışan gənc rejissor Murad Quliyevdən gedir.

Murad 2006-2010-cu illərdə Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində Eldar Quliyevin kursunda kinorejissorluq ixtisası üzrə təhsil alıb. Tələbə vaxtlarından ərsəyə gətirdiyi sənədli ekran işləri ilə tay-tuşlarından seçilə bilib.

Onun yadda qalan son əsərlərindən biri “Canqurtaranlar” sənədli filmidir. Bu kinolent 2023-cü ildə Türkiyə Cümhuriyyətində baş vermiş zəlzələ zamanı Azərbaycan Respublikası FHN-in Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidməti əməkdaşlarının göstərdiyi fədakarlıqdan bəhs edir.

Filmin qəhrəmanları hadisə zamanı Kahramanmaraş və Hatay şəhərlərində bir ay ərzində 53 nəfər insanın həyatını xilas edib, 700-dən çox cəsəd, çoxlu zinət əşyaları və sənədlər taparaq aidiyyəti üzrə təhvil veriblər. Qardaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan onlardan birini – filmin qəhrəmanı Elvin İsgəndərovu xidmətdə yüksək peşəkarlığa görə “Türkiyə Cümhuriyyəti dövlət üstün fədakarlıq nişanı” medalı ilə təltif edib.

“Azərbaycanelefilm”-in istehsalı olan ekran əsərinin metrajı 50 dəqiqədir. Faciə-

nin miqyası, xilasedicilərin hünəri yığcam, xarakterik detallarla təqdim olunur. Filmdə kadrarxası mətn yoxdur, bunu əməliyyat dialoqları və qəhrəmanların ürək sözləri əvəz edir. Uçqunlar altından xilas edilən balaca Zeynəbin, Nazın və digərlərinin sarsıntılı anları, həyəcanları təbii boyalarla əks etdirilir. Azərbaycanlı zəlzələ məkanına köməyə yollanan peşəkarların təəssüratları epizodlar arasında elə ustalıqla yerləşdirilib ki, vacib ssenari elementlərinə çevrilib. Xilasedicilərin Bakıda müxtəlif fəvqəladə hadisələr zamanı çağırışla ayrı-ayrı ünvanlara getdikləri kadrlar da filmdə əsas süjet xətti ilə paralel olaraq verilməklə onların çətin və şərəfli peşəsi barədə təəvvürləri dolğunlaşdırır...

Söz vaxtına çəkər. Düz 7 il əvvəl, XQ-nin Cənub bölgəsi üzrə müxbir işlədiyim vaxt Gənclər Günü münasibətilə Masallı Regional “ASAN həyat” kompleksindəki kinoklubda “Gəncliyin səsi” festivalı təşkil olunmuşdu. Orada Murad Quliyevin çıxışını maraqla dinlədik. Gənc istedadların üzə çıxarılması, onların yaradıcılıq axtarışlarının, bilik və bacarıqlarının, əldə etdiyi naili-

Gənc rejissorun sənət “nübar”ları

“Canqurtaranlar”ın ekran dastanı

yətlərin dəstəklənməsi, yeni simaların aşkar olunması məqsədini daşıyan həmin festivalda Murad Quliyev gənclərin festival və müsabiqələrdə iştirakının dövlət tərəfindən dəstəkləndiyindən danışdı, sonra kinoklubda onun “Debüt” studiyasında istehsal olunan “Yol ayrıcında qalmış taksi” adlı qısametrajlı bədii filmi nümayiş olundu və diskussiyalarda xeyli tərifləndi. Qeyd edək ki, daha öncə bu film Bakıda “Nizami” Kino Mərkəzində

nümayiş olunarkən Muradın müəllimi Eldar Quliyev ondan istedadlı yetirməsi kimi fəxr-lə danışmış və “mənim tələbəm” demişdi. Bu, gənc rejissor üçün böyük qiymət idi.

Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinə həsr olunmuş “Üfüqə baxan adam” (Ənvər Məmmədcanlı), “Salman Mümtaz”, “Dünya fırlanır” (Bəxtiyar Vəvabzadə), “Bir günəşin zərrəsiyik” (Abdulla Şaiq), “Ömrü belə yaşadım” (Mədinə Gülgün), “Kür şairi” (Əliağa Kürçaylı), “Türkün Ulusu” (Xəlil Rza Ulutürk), “Varislik” (akademik Kamal Talıbzadə) kimi filmləri onun sənətdə debüt dövrünü uğurla keçdiyini göstərir.

Mən Muradın “Adım Ələsgərdir, Göyçə

mahalım”, “Əlvida demirəm, görüşəcəyik” (Nüsrət Kəsəmənli haqqında) adlı sənədli-bədii və bioqrafik filmlərinə baxmışam. Əhməd Oğuzun və Məti Osmanoglundun ssenariləri üzrə çəkilmiş bu filmlər unudulmaz şairlərə aid bilgilərlə zəngin olan, onların gözəl şeirlərini yada salan dolğun hekayətlərdir. Filmlərin hər biri Xalq yazıçısı Sabir Əhmədlinin nəvəsi, tanınmış filoloq, professor Tərlan Quliyevin və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Yaqut Quliyevanın oğlu olan Muradın ədəbiyyata, poeziyaya necə dərindən bələd olduğunu aydın göstərir.

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Firudin Qurbansoy XQ-yə bildirdi:

– Onu uşaq yaşlarından tanıyıram. Hələ 7-8-ci siniflərdə oxuyarkən atası Murad üçün “Sony” markalı kiçik bir videokamera almışdı. O da məhəllə uşaqlarını bir yere yığır, oynadıqları “Dava-dava”-nı lentə alırdı. Bu, onun rejissor kimi ilk kadrları idi. Bəxtindən Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində görkəmli rejissor, Xalq artisti Eldar Quliyevin kursunda nəzəri və təcrübi biliklərə yiyələndi, sənətə bütün varlığı ilə bağlandı.

“Azərbaycanelefilm” yaradıcılıq birliyində ona həmişə daha çox ədəbiyyatla, ədəbiyyat nümayəndələri ilə bağlı portret filmlər çəkməyi tapşırıblar. Sevvə-sevvə icra edib, ədəbiyyatımızın görkəmli nümayəndələrinin həyatlarını ekrana layiqincə gətirib. Bu filmlər məzmun baxımından çox dolğundur. Murad müasir rejissor dünyasında, kino aləmində mövcud olan cərəyanları, onların müxtəlif çalarlarını və müasir Azərbaycan kinosuna, tələblərə yaxşı bələddir. Son zamanlar bu gənc rejissorun yaradıcılığında yeni bir istiqamət, yeni bir üslub hiss olunur. Əgər onun portret filmlərində əsasən qəhrəmanlarının həyat yolu, yaradıcılığının əsas məqamları ön plana çıxarılırdısa, son film-

lərdə daha çox qəhrəmanların daxili dünyasına, onların mənəvi aləmlərinə nüfuz edilir.

Murad Quliyevin “Dönüş” filmi Bakıda yerləşən Şuşa teatrının işğaldan azad olunmuş doğma yurda qayıdışından bəhs edir. Digər filmi – “Qarabağ xalçaları”nda vaxtilə Şuşadan Bərdəyə, Bərdədən də Bakıya “qaçqın” gəlmiş xalçalardan bəhs edilir. Filmdə həmin xalçalar da Şuşaya yola düşməyə hazırlaşır. Daha bir kinolenti – “101, 102, 103” filmi isə erməni terrorçularının Bərdəyə kassetli raket atması nəticəsində baş vermiş faciə zamanı öz vəziyyət borclarını şərəflə yerinə yetirən polis, yangınsöndürən və təcili tibbi yardım briqadalarının fəaliyyətinin çətinliklərini tamaşaçıya çatdırır. “Bir gün isti izlərlə” filmində süjet boyu olan hadisələr elə isti izlərlə də açılır. “Adi qadın”, “Bir gün metroda”, “Gizli qalsın”, “Ağal” filmləri də dolğunluğu, dinamikası ilə seçilir.

Bəli, onun filmlərinin əsas qəhrəmanı insandır. Bütün ekran işlərini, demək olar ki, insanın hiss-həyəcanı, mənəvi-psixoloji dünyası üstündə qurur. Buna görə də yaradıcılıq nümunələri tamaşaçının qəlbinə nüfuz edir. Murad Quliyevin bir rejissor kimi uğuru məhz bundadır.

Murad sənətini bütün varlığı ilə sevir və qarşılaşdığı çətinliklər onu uşaqlıqdan könül verdiyi sənətdən qətiyyətlə incik salmır, əksinə, hər növbəti filmi təhvil verdikdən sonra Murad öz peşəsinə daha möhkəm bağlanır.

Sonda qeyd edək ki, fevralın 5-də axşam “Nizami” Kino Mərkəzində rejissor Murad Quliyevin “Canqurtaranlar” sənədli filminin növbəti nümayişi olacaq. Ora gedən seyrçilər bir daha gənc rejissorun yaradıcılıq uğurlarının canlı şahidi olacaqlar.

**Ə.DOSTƏLİ
XQ**